

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 513/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 218/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 218/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 218/2012, v ktorom sa žalobou podanou 9. októbra 2012 pôvodne domáhala proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 1. rade“, v citáciách aj „odporca v 1. rade“), a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (v citáciách aj „odporca v 1. rade“; spolu ďalej len „žalovaní“), zaplata sumy vo výške 3 792,94 € zvýšenej o náhradu škody s tým, že povinnosť žalovanej v 1. rade plniť uvedenú finančnú čiastku formulovala v petite svojej žaloby ako podmienenú povinnosť.

Z dôvodu, že žaloba sťažovateľky neobsahovala všetky náležitosti podľa § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), okresný súd uznesením č. k. 16 C 218/2012-17 z 28. novembra 2012 vyzval sťažovateľku na jej doplnenie a opravu, pričom sťažovateľke uviedol, ako má túto opravu vykonať, a zároveň ju poučil o právnych následkoch nesplnenia tejto povinnosti.

Písomným podaním doručeným okresnému súdu 9. januára 2013 sťažovateľka opravila svoju žalobu tým, že správne označila žalovanú v 1. rade, presne vyčíslila náhradu škody, ktorej zaplata sa v označenom konaní domáha, a upravila jej petit takto: *„žiadam, aby súd uložil odporcovi v 2. rade povinnosť zaplatiť mi náhradu škody vo výške 4.242,94 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zaplatiť trovy konania. Ak odporca v 1. rade neuzavrel s odporcom v 2. rade poisťnú zmluvu, z ktorej by mi vyplývalo právo na náhradu škody voči odporcovi v 2. rade, žiada, aby súd uložil odporcovi v 1. rade povinnosť zaplatiť jej náhradu škody vo výške 4.242,94 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zaplatiť trovy konania.“*

Okresný súd, majúc názor, že sťažovateľka opravila svoju žalobu iba čiastočne, uznesením č. k. 16 C 218/2012-21 zo 4. februára 2013 odmietol žalobu sťažovateľky v časti podmieneného petitu, t. j. v časti nároku voči žalovanej v 1. rade.

Proti označenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 14 Co 273/2013-41 z 26. augusta 2013 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 16 C 218/2012-21 zo 4. februára 2013 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval nadmerný formalizmus v postupe okresného súdu pri posudzovaní žaloby sťažovateľky v spojení s jej podaním o jej doplnení.

Sťažovateľka bola výzvou okresného súdu z 28. októbra 2013 doručenu jej 20. novembra 2013 pod následkom zastavenia konania vyzvaná, aby v lehote 10 dní od jej doručenia uhradila súdny poplatok za podanie žaloby v sume 254,50 €. Keďže sťažovateľka v stanovenej lehote súdny poplatok neuhradila, okresný súd uznesením č. k. 16 C 218/2012-46 z 3. decembra 2012 napadnuté konanie zastavil.

Následne sťažovateľka 7. januára 2014 uhradila v hotovosti do pokladne okresného súdu poplatok, ktorého nezaplatenie bolo dôvodom zastavenia napadnutého konania. Sťažovateľka podaním z 2. mája 2014 oznámila okresnému súdu, že súdny poplatok uhradila do pokladne okresného súdu 7. januára 2014, a zároveň požiadala okresný súd o zrušenie uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Keďže sťažovateľka uhradila súdny poplatok v posledný deň lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania, okresný súd s poukazom na § 10 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov uznesením sp. zn. 16 C 218/2012 z 30. júla 2014 zrušil uznesenie č. k. 16 C 218/2012-46 z 3. decembra 2013, ktorým zastavil napadnuté konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 12. novembra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie, ktorého termín určil na 30. január 2015. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že predmetné pojednávanie bolo odročené bez meritórneho prerokovania veci, pričom na toto pojednávanie

sa nedostavila pre chorobu, čo je podľa jej názoru „*okolnosť povahy vis major, aké... neoznačuje za udalosť, ktorú treba pripísať na vrub činnosti súdu*“.

Ďalší termín pojednávania nariadil okresný súd na 15. apríl 2015, pričom uvedené pojednávanie bolo odročené bez meritórneho prerokovania veci. V uvedený deň okresný súd určil ďalší termín pojednávania na 3. jún 2015. Z dôvodu, že sťažovateľka podala 29. apríla 2015 na okresnom súde námietku zaujatosti proti vec prerokujúcej sudkyňi, pretože o tejto námietke nebolo do termínu pojednávania rozhodnuté, okresný súd zrušil tento termín pojednávania.

Z dôvodu, že sťažovateľka zastáva názor, že v namietanom konaní postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podala ústavnému súdu sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označeného práva odôvodňuje takto:

„Okresný súd Bratislava II vo veci 16 C 218/2012 nedokázal zorganizovať svoj procesný postup tak, aby v súlade so zákonom čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Pri príprave a vedení konania sa súd opakovane dopúšťa nedostatkov, ktoré majú za následok, že stav sťažovateľovej právnej neistoty vo veci 16 C 218/2012 neustále trvá. Súd síce niekoľkokrát vo veci nariadil ústne pojednávanie, no konanie nepripravil tak, aby o veci mohol v súlade so zákonom rozhodnúť na prvom ústnom pojednávaní...“

Okresný súd Bratislava II nezostal v sťažovateľkinej veci celkom nečinný. Uskutočnil úkony, ktorých cieľom nebolo odstránenie právnej neistoty sťažovateľky, ale také skončenie sporu, ktorým by sa súd vyhol rozhodnutiu v merite veci.

Súd prvého stupňa najskôr bez právneho dôvodu zastavil konanie. Uznesenie súdu zrušil odvolací Krajský súd v Bratislave. Na základe viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu Okresný súd Bratislava II zrušil svoje rozhodnutie o zastavení konania dňa 30. 7. 2014. Okresný súd Bratislava II vo veci 16 C/218/2018 takto spôsobil prvý zbytočný prieťah v konaní, ktorý trval od podania návrhu na súd dňa 9. 10. 2012 do dňa právoplatnosti rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II o zrušení svojho uznesenia

o zastavení konania. Tento zbytočný prieťah zapríčinený nesprávnou činnosťou súdu trval jeden rok, deväť mesiacov a cca tri týždne.

Druhého zbytočného prieťahu v konaní sa Okresný súd Bratislava II dopustil, keď konanie znovu zastavil z dôvodu nesplnenia výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, pri ktorej súd prehliadol, že sťažovateľka poplatok zaplatila v súlade so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov a vo výške ustanovenej Sadzobníkom súdnych poplatkov.

Tretieho zbytočného prieťahu v konaní sa Okresný súd Bratislava II dopustil, keď sťažovateľkinu žiadosť o nahliadnutie do spisu vybavoval – nevybavoval od 15. apríla 2015 do 4. mája 2015, keď sťažovateľke konečne umožnil nahliadnuť do spisu...

Štvrtého zbytočného prieťahu sa súd dopustil, keď určil ústne pojednávanie na 15. apríl 2015, to na posledný okamih zrušil, ale o svojom rozhodnutí odročiť ústne pojednávanie diskriminačné vyrozumel iba účastníka konania, ktorý odročenie pojednávania spôsobil...

Piaty zbytočný prieťah v konaní prebieha. Okresný súd Bratislava II dosiaľ nevyzval žalovaných účastníkov konania, aby súdu predložili zmluvu určujúcu podiel oboch strán na odškodňovaní poisťných udalostí, bez ktorej súd nemá možnosť určiť výšku plnenia v prospech sťažovateľky.“

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tiež uviedla, že podaním zo 17. apríla 2015 adresovaným predsedníčke okresného súdu „... poskytla vedeniu Okresného súdu Bratislava II možnosť prijať opatrenia pre odstránenie právnej neistoty...“. Predmetná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa okrem iného sťažovala aj na postup zákonnej sudkyne v napadnutom konaní, bola predsedníčkou okresného súdu v časti, ktorou sťažovateľka namietala rozhodovaciu činnosť zákonnej sudkyne, posúdená ako neprípustná a vo zvyšnej časti bola jej sťažnosť posúdená ako nedôvodná.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu

v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej finančné zadostučinenie vo výške 2 500 € a tiež rozhodol o povinnosti okresného súdu uhradiť jej trovy konania, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ide v prípade, ak namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 218/2012.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

V súvislosti so sťažovateľkou uplatnenými námietkami proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní je potrebné uviesť, že z prehľadu procesných úkonov uskutočnených okresným súdom v označenom konaní vyplýva, že sťažovateľka mala nezanedbateľný vplyv na spomalení priebehu napadnutého konania, a to už v jeho úvode, keď okresnému súdu nepredložila žalobu, ktorá by vyhovovala procesným požiadavkám na jej obsah, čo bolo potrebné korigovať uznesením okresného súdu na jej doplnenie a opravu, včas neuhradila súdny poplatok za podanie žaloby, pre nezaplatenie ktorého okresný súd zastavil napadnuté konanie, a prvé pojednávanie nariadené v jej veci nebolo možné vykonať z dôvodu, ktorý nastal na jej strane, a pred ostatným termínom pojednávania vzniesla námietku zaujatosti zákonnej sudkyne, v dôsledku čoho bolo potrebné odročiť pojednávanie nariadené na 3. jún 2015.

V súvislosti s neuskutočnením prvého pojednávania z dôvodu na strane sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke nie je možné *a priori* vytýkať, že v priebehu konania žiadala o odročenie nariadeného pojednávania pre skutočnosti, ktoré nastali na jej strane, pretože uplatňovanie tohto procesného prostriedku slúži predovšetkým na ochranu práv účastníka konania, ktoré mu vyplývajú z právneho poriadku. Na druhej strane však v zásade nemožno prijať záver, podľa ktorého ak vec prerokujúci súd takému procesnému návrhu

vyhovie, bude *eo ipso* zodpovedný za predĺženie stavu právnej neistoty, ktorý týmto postupom nastane vo sfére sťažovateľa.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania veci neprehliadol, že napadnuté konanie čiastočne vykazuje znaky nesústredného postupu vec prerokujúcej sudkyne, ktorý musel byť korigovaný uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 273/2013-41 z 26. augusta 2013, ktorým tento súd zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 16 C 218/2012-21 zo 4. februára 2013 o čiastočnom odmietnutí žaloby sťažovateľky. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že išlo o pochybenie svojho druhu ojedinelé, ktorého účinok zásadným spôsobom neprispel k výraznému spomaleniu napadnutého konania.

Ústavný súd v súvislosti s uvedenými zisteniami poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Podľa názoru ústavného súdu v priebehu napadnutého konania nenastali také skutočnosti, ktoré by výrazne prispeli k jeho spomaleniu a ktoré by zároveň bolo možné pripísať na vrub okresnému súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania postupoval v zásade plynulo a bez výrazných období dlhodobej nečinnosti. Ústavný súd zároveň nespochybňuje, že okresný súd mohol v priebehu napadnutého konania postupovať aj efektívnejšie, napriek tomu zastáva názor, že postup okresného súdu a doterajšia dĺžka napadnutého konania nesignalizujú, že by namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy dosahovalo ústavnoprávny rozmer,

a tak nie je reálne predpokladať, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné prijať záver o jeho porušení. Sťažnosť bolo preto potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd uvádza, že s poukazom na dôvody, pre ktoré rozhodol o odmietnutí sťažnosti, sa z dôvodu hospodárnosti konania už nezaoberal otázkou odstránenia procesnej prekážky konania spočívajúcej v nedostatku kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľky (ústavný súd v súčinnosti so Slovenskou advokátskou komorou zistil, že [REDACTED] [REDACTED] ktorý je v sťažnosti označený ako právny zástupca sťažovateľky, má pozastavený výkon advokácie), pretože dôvody, pre ktoré ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti, by neboli odstrániteľné ani prostredníctvom právneho zástupcu.

Ústavný súd na záver poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci predložila ústavnému súdu novú sťažnosť, ale len za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania bol okresný súd nečinný alebo by postupoval neefektívne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2015